

2026 KNESSET SEÇİMİ: İSRAİL'DE RADİKAL SAĞ SEÇMENİN ZAFERİ Mİ?

Prof. Dr. Veysel AYHAN

Rapor

SESA
Enstitüsü

Sosyal Ekonomik ve Siyasal Araştırmalar Enstitüsü
Institute of Social Economic and Political Research

Prof. Dr. Veysel Ayhan

Lisans, yüksek lisans ve doktora eğitimini Uludağ Üniversitesi'nde tamamlamıştır. Yüksek lisans tezinde Lübnan, Suriye ve İsrail ilişkilerini iç-dış politika bağlantısı yaklaşımıyla incelemiş, doktora tezini petrol ve güvenlik üzerine hazırlamıştır. Ortadoğu ve Kuzey Afrika'da, özellikle İsrail ve Filistin'de, çok sayıda saha araştırması gerçekleştirmiştir. *Arap Baharı: İsyanlar, Devrimler ve Değişim, Ortadoğu ve Petrol* ve Özlem Tür ile birlikte yazdığı *Lübnan: Savaş, Barış, Direniş ve Türkiye ile İlişkiler* başta olmak üzere çok sayıda kitabı ve yüzü aşkın akademik çalışması bulunmaktadır. Halen Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü öğretim üyesi ve SESA Enstitüsü Başkanıdır.

Atıf için: Veysel Ayhan, *2026 Knesset Seçimi: İsrail'de Radikal Sağ Seçmenin Zaferi mi?*, SESA Enstitüsü Raporu (Ankara: SESA Enstitüsü, Ekim 2026).

© 2026 SESA Enstitüsü. Bu raporun tüm yayın hakları SESA Enstitüsü'ne aittir. Kaynak gösterilmeden alıntı yapılamaz ve çoğaltılamaz.

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	2
GİRİŞ.....	3
İSRAİL'DE RADİKAL SAĞ: KAVRAMSAL TANIM.....	4
RADİKAL SAĞ SEÇMENİN DIŞ POLİTİKA TANIMI: VAAT EDİLMİŞ TOPRAKLAR VE GÜÇ.....	5
RADİKAL SAĞ SEÇMENİN İÇ POLİTİKA TANIMI: ETNİK DEMOKRASİ, DIŞLAMA VE YARGI.....	6
RADİKAL SAĞ SEÇMENİ VE SİYASAL KÜLTÜRÜ.....	8
2026 SEÇİMİ: RADİKAL SAĞIN SEÇMEN VE PARTİ GÜCÜ.....	10
SONUÇ.....	12
KAYNAKÇA.....	14

2026 KNESSET SEÇİMİ: İSRAİL'DE RADİKAL SAĞ SEÇMENİN ZAFERİ Mİ?

Prof. Dr. Veysel Ayhan
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Öğretim Üyesi
SESA Enstitüsü Başkanı
Ekim 2026

ÖZET

27 Ekim 2026 Knesset seçiminde Netanyahu bloku 61 sandalyelik çoğunluğa ulaşamamıştır. Ancak bu sonuç, İsrail'de radikal sağın gerilediği anlamına gelmemektedir. Geçici sonuçlar, sağ, dinî Siyonist ve ultra-Ortodoks partilerin Knesset'in yarısı olan 60 sandalyeye ulaştığını göstermektedir. Sağdan gelen liderlerin listeleri ise toplam 72 sandalye kazanmıştır. Bu rapor, seçimi radikal sağ seçmenin ve onu temsil eden partilerin gücü üzerinden değerlendirmektedir. Bu bağlamda Netanyahu koalisyonunun çoğunluğu kaybetmesi, sağın zayıflamasından değil, sağ seçmenin farklı nedenlerle kendi içinde bölünmesinden kaynaklanmaktadır. Bu bölünmenin başlıca nedenleri arasında rehine meselesinin yönetimi, Gazze Savaşı'nın seçmenin beklentilerini karşılayacak biçimde sonuçlandırılmaması, Haredi gençlerin askerlik muafiyeti, dış politikadaki gelişmeler, Netanyahu'nun kişisel liderlik tarzı ve yargılandığı yolsuzluk davaları yer almaktadır. Muhalefet blokunun lideri Gadi Eisenkot'un da iki devletli çözümü hata olarak nitelendiren ve "Dahiye doktrini" ile özdeşleşmiş eski bir Genelkurmay Başkanı olduğu belirtilmelidir. Dolayısıyla radikal sağın iç ve dış politika tanımlarının muhalefetin tutumunu da belirlediği açıktır. Bu tablo, seçim sonuçlarını Netanyahu için bir yenilgi olmaktan çıkarmakta ve onun yeniden başbakan olması için güçlü bir zemin oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İsrail, radikal sağ, Büyük İsrail, dinî Siyonizm, etnik demokrasi, ideolojik lider, 2026 Knesset seçimi.

GİRİŞ

İsrail'de 27 Ekim 2026'da yapılan Knesset seçimi, 7 Ekim 2023 saldırıları, Gazze Savaşı ve İran savaşlarından sonra yapılan ilk genel seçimdir. Seçime katılım %77,7 ile 1999'dan bu yana en yüksek düzeye ulaşmıştır.¹ Geçici sonuçlara göre Netanyahu ve koalisyon ortakları 53, Eisenkot liderliğindeki muhalefet partileri 48, Arap partileri de ilk kez 19 sandalye ile Mecliste temsil edilme hakkı elde etmiştir.² Seçim gecesi Netanyahu, sağ blokun "Siyonist kamuoyu arasında açık ve kesin bir çoğunluğa" sahip olduğunu ileri sürerek "sağcı, milliyetçi ve güçlü bir hükûmet" kurulması gerektiğini söylemiştir.³

Seçimin asıl sorusu, Netanyahu'nun yeniden başbakan olup olmayacağı, Yahudi seçmenin güvenlik sorununa bakışı, Filistin devletinin geleceği, İran Savaşı'nın nereye evrileceği, illegal yerleşimlerin durumu ve Arap vatandaşların siyasal konumu gibi temel konularda hangi bakış açılarına sahip olduğudur. Açıkçası Netanyahu blokunun 61 sandalyelik çoğunluğa ulaşamaması bu soruya tek başına yanıt vermemektedir. Sonuçlar ideolojik bloklara göre incelendiğinde sağ ve dinî partilerin Knesset'in yarısı olan 60 sandalyeye ulaştığı görülmektedir. Netanyahu'nun karşısındaki başlıca siyasi aktörlerin önemli bir bölümü de sağdan gelmektedir. Özellikle Lieberman liderliğindeki İsrail Evimiz, dışlayıcı vatandaşlık anlayışı ve Arap partileriyle ortaklığı reddeden tutumuyla radikal sağ çerçevesinde değerlendirilebilir. Bennett'in dinî Siyonist geçmişi de muhalefet içindeki sağ ideolojik sürekliliğe işaret etmektedir. Muhalefetin başlıca lideri Eisenkot ise Filistin devletine karşı çıkan ve askerî gücü önceleyen eski bir Genelkurmay Başkanı'dır. Bununla birlikte bu aktörler arasında farklılıklar bulunmaktadır.

Raporun temel savı, Yahudi seçmenin (Arap seçmenden ayırmak için bu kavrama başvurulmuştur) 1967 Savaşı'ndan bu yana radikal sağın iç ve dış politika tanımlarını giderek daha geniş ölçüde benimsediği ve bu tanımların 1977'den itibaren seçim sonuçlarına yansıdığıdır. İdeolojik liderler ve dinî milliyetçi (religious right, religious nationalist) radikal sağ partiler, hem ideolojileri ve söylemleriyle hem de iç ve dış politikada yaşanan savaşlar, işgaller, ilhak politikaları ve güvenlik krizleriyle birlikte seçmeni dönüştürme kapasitesine sahiptirler. Dönüşen seçmen bu liderleri ve partileri yeniden iktidara taşımakta, muhalefet partileri de bu seçmene yönelik politikalar benimsemektedir. İç politika (yerleşimler, Kudüs'ün statüsü, intifadalar, ilhak) ile dış politika (Lübnan savaşları, Arap-İsrail çatışması, İran) arasındaki bu bağlantıda ABD'nin tutumu da bir çevresel çıktı olarak İsrail sağını güçlendirmiştir.⁴

Rapor önce radikal sağ kavramsal olarak tanımlamakta, ardından radikal sağ seçmenin dış ve iç politika tanımlarını, bu tanımları taşıyan parti ve liderleri, Gazze ve İran savaşlarının etkisini ve 2026 seçiminde radikal sağın seçmen ve parti gücünü ele almaktadır.

¹ "Final Results: 53 Seats for Netanyahu Bloc, 48 Seats for Opposition," *Israel National News*, 29 Ekim 2026, <https://www.israelnationalnews.com/news/435272>.

² Keshet Neev, "Israel Election Results: Netanyahu Bloc Wins 53 Seats, Opposition Holds 48, Arab Parties Skyrocket," *The Jerusalem Post*, 28 Ekim 2026, <https://www.jpost.com/israel-election-2026/article-913122>; "Israel Election Results 2026 Live: Knesset Seats & Map," *Poliwave*, erişim 29 Ekim 2026, <https://www.poliwave.com/il/live/knesset-2026>; "Final Results: 53 Seats for Netanyahu Bloc, 48 Seats for Opposition," *Israel National News*, 29 Ekim 2026, <https://www.israelnationalnews.com/news/435272>.

³ Lazar Berman, "Netanyahu Says Right-Wing Bloc Won 'Decisive Majority' among the Zionist Public," *The Times of Israel*, 28 Ekim 2026, https://www.timesofisrael.com/liveblog_entry/netanyahu-right-wing-bloc-won-decisive-majority-claims-iran-weaker-than-ever-israel-stronger-than-ever/.

⁴ Veysel Ayhan, "Lübnan, Suriye ve İsrail ilişkilerini Belirleyen Dinamikler: Bir İç-Dış Politika Bağlantısı Analizi" (yüksek lisans tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2002), <http://hdl.handle.net/11452/5797>.

İSRAIL'DE RADİKAL SAĞ: KAVRAMSAL TANIM

Sertlik yanlısı tutum, güvenlik ve Filistin meselesinde askerî gücü öne çıkaran, toprak tavizine ve Filistin devletine karşı çıkan bir politika tercihidir. Radikal sağ ise bu tercihlerle sınırlı olmayan ideolojik bir yönelimdir. Bu raporda radikal sağın tanımında Ami Pedahzur'un İsrail'e uyarladığı çerçeve esas alınmaktadır. Pedahzur, Cas Mudde'nin literatürdeki 26 tanımı karşılaştırarak belirlediği beş ortak özelliği temel alır: milliyetçilik, ırkçılık, yabancı düşmanlığı, antidemokratik tutumlar ve güçlü devlet arzusu. Bir partinin bu aileye dahil edilmesi için bu özelliklerin tamamını değil, birden fazlasını taşıması yeterlidir.⁵

Pedahzur'a göre İsrail'de radikal sağ geleneksel olarak 1967'de işgal edilen topraklar ve Arap-İsrail çatışmasına ilişkin şahin görüşler üzerinden tanımlanmıştır. Tehiya, Tsomet, Moledet ve 1980'lerden itibaren toprak maksimalizmiyle özdeşleşen Mafdal bu kesimi oluşturmuştur. Irkçılığın belirleyici olduğu tek parti ise Meir Kahane'nin Kach partisidir. Kach, Yahudilerle Yahudi olmayanların okullardan plajlara ve mahallelere kadar her alanda ayrılmasını, karma evlilik ve flörtün yasaklanmasını öngören bir yasa teklifi sunmuştur. Kahane bu taleplerini halaha ve Kitab-ı Mukaddes'e dayandırarak dinî referanslarla meşrulaştırmıştır.⁶ 1980'ler ve 1990'larda yabancı düşmanlığı ve demokrasi karşıtlığı gibi özellikler başka partilerce de benimsenmiş; böylece Şas ve Yisrael Beiteinu'yu kapsayan ve Knesset üyelerinin yaklaşık %20'sine ulaşan yeni bir radikal sağ alan ortaya çıkmıştır.⁷ Pedahzur daha sonra bu akımın İsrail siyasetinin kenarından merkezine taşınmasını "İsrail radikal sağının zaferi" olarak nitelendirmiştir.⁸

Bu tanım esas alındığında Likud'un kurucu liderleri de radikal sağ paradigmaya bağlıydı. Likud'un ilk başbakanı Menahem Begin, İngiliz Mandası döneminde bombalı saldırılar düzenleyen ve sivilleri de hedef alan terör örgütü İrgun'un (ETZEL) lideriydi. Begin'den sonra Likud liderliğini ve başbakanlığı üstlenen Yitzhak Şamir ise siyasi suikastlarla tanınan bir diğer terör örgütü olan Lehi'nin lider kadrosunda yer almıştı. İrgun kadrolarınca kurulan Herut, Ürdün Nehri'nin iki yakasına uzanan toprakları kapsayan bir Büyük İsrail'in kurulmasını savunmuş ve bu toprakların bölünmesinin kabul edilemeyeceğini ileri sürmüştür. Vladimir Jabotinsky'nin Revizyonizminin mirasçısı olan bu çizgi, İşçi Siyonizmi (Labor Zionism) karşısında uzun süre azınlıkta kalmasına karşın, 1973'te kurulan Likud'un çekirdeğini oluşturmuş ve 1977'de İsrail'de iktidara gelmiştir.⁹ Vaadedilmiş Büyük İsrail topraklarının bölünmezliğine dayanan dini milliyetçilik ile amaca güç kullanarak ulaşmayı meşru gören güçlü devlet anlayışı, Pedahzur'un ölçütlerinden en az ikisinin Likud'un kurucu kadrosunda bulunduğunu göstermektedir.¹⁰ Pedahzur'a göre 1970'lerin sonunda ortaya çıkan şahin partiler, işgal edilen topraklardaki yerleşimleri desteklemiş ve Büyük İsrail idealini Likud'un sağında temsil etmiştir.¹¹ Bu partilerin varlığı, Büyük İsrail ideolojisinin tek bir partiye bağlı olmadığını, seçmen tabanında kalıcı bir karşılığı bulunduğunu göstermektedir.

⁵ Ami Pedahzur, "The Transformation of Israel's Extreme Right," *Studies in Conflict & Terrorism* 24 (2001): 26. Pedahzur bu makalede "extreme right" (aşırı sağ) terimini kullanmaktadır; yararlanılan kaynakların büyük bölümünde olduğu gibi bu raporda da aynı olgu için "radikal sağ" terimi kullanılmaktadır.

⁶ Pedahzur, "Transformation of Israel's Extreme Right," 25, 28-29; "Kahane Appeals Party Ban; 'I Am Not a Nazi,' He States," *Jewish Telegraphic Agency*, 14 Ekim 1988, <https://www.jta.org/archive/kahane-appeals-party-ban-i-am-not-a-nazi-he-states>.

⁷ Pedahzur, "Transformation of Israel's Extreme Right," 25, 30.

⁸ Ami Pedahzur, *The Triumph of Israel's Radical Right* (New York: Oxford University Press, 2012).

⁹ Elshan Gurbanov ve Yahya Bağçeci, "Rise of Rightist Ideologies in Israel and Shift of Power from Left to Right (The 2nd Half of the 20th Century)," *Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, sy. 35 (2025): 415, 421, <https://doi.org/10.56597/kausbed.1608646>.

¹⁰ Pedahzur, "Transformation of Israel's Extreme Right," 27-28.

Seçmen ile liderlik arasındaki ilişki, James N. Rosenau'nun bağlantı yaklaşımı ve Henry Kissinger'in ideolojik lider tipi üzerinden açıklanabilir. Rosenau, iç siyasetteki gelişmelerin dış politikaya, dış çevredeki gelişmelerin ise iç siyasete yansıdığını göstermiştir.¹² İsrail örneğinde aşırı şahin politikalar ve söylemler kamuoyunu güvensizleştirmekte, savaşlar ve saldırılar seçmeni sertlik yanlısı liderlere ve partilere yöneltmekte, bu liderler de kamuoyundan aldıkları destekle şiddet politikalarının dozunu artırmaktadır. Kamuoyunun büyük bir bölümü sandıkta bu politikalara karşı tavır alsaydı, liderlerin bu politikaları dayatması kolay olmazdı. Colin Shindler da Birinci İntifada'nın 1988'de Şamir'in, Hamas'ın intihar saldırılarının 1996'da Netanyahu'nun, İkinci İntifada'nın ise 2001'de Şaron'un iktidara gelmesine yol açtığını belirtmektedir.¹³ Kissinger'in tanımladığı ideolojik liderde ise ideoloji davranışın en belirleyici unsurudur; bu lider, yönettiği devletin dış politikasını kendi ideolojisine uygun biçimde kısıtlar veya genişletir.¹⁴ Kissinger bu tipi esas olarak komünist sistemlerden hareketle tanımlamış olsa da Likud liderleri genel olarak ideolojik lider tipine uymakta ve temel politik felsefeleri Begin çizgisinin devamı niteliği taşımaktadır.¹⁵

RADİKAL SAĞ SEÇMENİN DIŞ POLİTİKA TANIMI: VAAT EDİLMİŞ TOPRAKLAR VE GÜÇ

Radikal sağ seçmenin dış politika tanımının merkezinde Büyük İsrail toprakları üzerinde hakimiyet kurmak bulunmaktadır. 1967 Savaşı'nda Batı Şeria, Gazze ve Doğu Kudüs'ün işgal edilmesiyle bu toprak talebi dinî bir anlam kazanmıştır. Rav Zvi Yehuda Kook'un savaştan kısa süre sonra yayımladığı "Korkmayacaksınız!" başlıklı manifesto, Tevrat yorumuna dayanarak ele geçirilen toprakların elde tutulmasını ve daha fazlasının talep edilmesini istemiştir. Bu manifesto, Kook'un öğrencilerinin Gush Emunim adıyla sürdürdüğü mesiyanik yerleşim hareketinin temelini atmış ve dinî Siyonizmi sağa sabitlemiştir.¹⁶ 1967'ye kadar ılımlı milliyetçi bir çizgide olan Mafdal da bu dönemde sağa yönelmiş, Gush Emunim'in yerleşim faaliyetlerine katılmış ve 1990'larda Likud'un da sağında konumlanmıştır.¹⁷ "Likud 1977 seçim kampanyasını, Akdeniz ile Ürdün Nehri arasındaki topraklarda, yani 1967'de işgal edilen Batı Şeria ve Gazze dahil, yalnızca İsrail egemenliğinin olacağı vurgusuyla yürütmüştür."¹⁸ Nitekim iktidara geldikten sonra da yerleşimleri bütün Batı Şeria'ya yaymıştır.¹⁹

Vaat edilmiş topraklar söylemi radikal sağın temel dayanağıdır. Pedahzur'a göre dinî aşırı milliyetçi partiler Yahudiye, Samiriye ve Gazze'nin Tanrı tarafından Yahudi halkına vaat edilen

¹¹ James N. Rosenau, ed., *Linkage Politics: Essays on the Convergence of National and International Systems* (New York: Free Press, 1969).

¹² Colin Shindler, "Israel's Rightward Shift: A History of the Present," *openDemocracy*, 23 Şubat 2009, <https://www.opendemocracy.net/en/israel-s-rightward-shift-a-history-of-the-present/>.

¹³ Henry A. Kissinger, "Domestic Structure and Foreign Policy," *Daedalus* 95, sy. 2 (1966): 503-529; Henry A. Kissinger, "Domestic Structure and Foreign Policy," *International Politics and Foreign Policy* içinde, ed. James N. Rosenau (New York: Free Press, 1969), 261-275; Veyssel Ayhan, "Eksen Kayması Tartışması ve Türkiye-Ortadoğu İlişkileri," *ORSAM*, 15 Haziran 2010, <https://orsam.org.tr/yayinlar/eksen-kaymasi-tartismasi-ve-turkiye-ortadogu-iliskileri/>.

¹⁴ Ayhan, "Lübnan, Suriye ve İsrail İlişkilerini Belirleyen Dinamikler."

¹⁵ Yair Ettinger, *Privatizing Religion: The Transformation of Israel's Religious-Zionist Community* (Washington, DC: Brookings Institution, 2017), 3, https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2017/03/cmep_20170331_privatizing-religion.pdf.

¹⁶ Gurbanov ve Bağçeci, "Rise of Rightist Ideologies in Israel," 419.

¹⁷ Gurbanov ve Bağçeci, "Rise of Rightist Ideologies in Israel," 420.

¹⁸ B'Tselem, *Land Grab: Israel's Settlement Policy in the West Bank* (özet) (Kudüs: B'Tselem, Mayıs 2002), <https://www.btselem.org/node/209012>.

¹⁹ Pedahzur, "Transformation of Israel's Extreme Right," 28.

toprakların parçası olduğunu savunmuş, laik aşırı milliyetçi partiler ise ilhakı güvenlik gerekçesiyle desteklemiştir. Moledet ise Filistinlilerin Arap ülkelerine sürülmesini öngörmüştür.²⁰ Bu yönelim Haredi seçmene de yayılmıştır. Şas'ın ruhani lideri Ovadia Yosef 1980'lerde şahin görüşler taşımış ve Araplara karşı etnik merkezci tutumuyla bilinmiştir; barış sürecinde zaman zaman pragmatik davranmış olsa da Şas seçmeninin %75'ten fazlası barış ve güvenlik konularında kendisini sağ kampta tanımlamıştır.²¹ Böylece Büyük İsrail düşüncesi, dinî Siyonist ve Haredi seçmeni aynı toprak tanımı etrafında buluşturmuştur.

Toprak tanımının siyasal sonucu, Filistin devletinin reddi ve vaat edilmiş topraklarda hakimiyet kurmaktır. Netanyahu 2015 seçim kampanyasının son günlerinde Filistin devletine ilişkin taahhüdünden vazgeçmiş ve yerleşimlerin genişletileceğini vaat etmiştir.²² Shindler 2009'da, Batı Şeria'daki yaklaşık 300 bin yerleşimciyi yerlerinden çıkarmaya yönelik bir girişimin neredeyse imkânsız olduğunu İsrail toplumunda giderek daha geniş biçimde kabul gördüğünü belirtmiştir.²³ Bu tanımın ikinci unsuru güçtür. İsrail'de ulusal uzlaşının temeli, varlığa yönelik tehditle ancak ülkenin kendi silahlı gücüyle baş edilebileceği inancıdır.²⁴ 2014 Gazze Savaşı sırasında yapılan bir yoklamada Yahudi İsraillilerin %95'i savaşı desteklemiş, %45'i ise ordunun yeterince güç kullanmadığını belirtmiştir.²⁵ Bu yaklaşım 2026'da muhalefetin söylemine de yansımıştır. Eisenkot, Netanyahu'yu askerî hareket için elde ettiği "eşi görülmemiş iç ve uluslararası meşruiyeti" heba etmek ve Hamas'ın Gazze'deki iktidarını sürdürmesine izin vermekle eleştirmiş, başbakan olması hâlinde 18 ay içinde Hamas'ın askerî kanadının yok edileceğini ve Hamas'ın Gazze'yi yönetmeyeceğini vaat etmiştir.²⁶ Radikal sağ seçmen için sorun savaşın kendisi değil, yeterince sert yürütülmemesidir.

RADİKAL SAĞ SEÇMENİN İÇ POLİTİKA TANIMI: ETNİK DEMOKRASİ, DIŞLAMA VE YARGI

Radikal sağ seçmenin iç politika tanımı, Yahudi çoğunluğun devlet üzerindeki ayrıcalığına dayanmaktadır. Pedahzur, Sammy Smooha'nın "etnik demokrasi" kavramına dayanarak, dünyadaki bütün Yahudileri devlete katma hedefinin bütün Siyonist partilerce kabul edildiğini ve bunun Yahudi etnik demokratik devletin yapısal bir unsuru olduğunu belirtir; Geri Dönüş Yasası bu hedefin hukuki güvencesidir. 1948'den sonra İsrail'de kalan Araplar ise vatandaşlık almalarına rağmen pek çok açıdan ayrımcılığa uğramaktadır. Sağdan sola bütün Siyonist partiler, Araplar dışında her İsraillinin zorunlu askerlik yapmasını savunmaktadır.²⁷ Bu nedenle Arap partileri uzun süre hükûmet koalisyonlarının dışında tutulmuştur.²⁸ Bu genel eğilimin iki istisnası olmuş, ancak her ikisi de iş birliğinin sınırlarını göstermiştir. Birincisi, Şas'ın Oslo

²⁰ Pedahzur, "Transformation of Israel's Extreme Right," 30, 40-41 (dn. 18).

²¹ Shadi Jafari, "Constraints on Diplomacy: The Rise of Right-Wing Political Cultures in Israel" (yüksek lisans tezi, University of California, Santa Barbara, 2016), 2, https://escholarship.org/content/qt71b4t6gr/qt71b4t6gr_noSplash_f8adbfffc592e8bb9da9ddb35b1a4573.pdf.

²² Shindler, "Israel's Rightward Shift."

²³ Jafari, "Constraints on Diplomacy," 5 (Avner Yaniv'den aktararak).

²⁴ Jafari, "Constraints on Diplomacy," 13.

²⁵ Ariela Karmel, "Eisenkot Vows to End Hamas Rule in Gaza within 18 Months of Becoming PM," *The Times of Israel*, 15 Ekim 2026, https://www.timesofisrael.com/liveblog_entry/eisenkot-vows-to-end-hamas-rule-in-gaza-within-18-months-of-becoming-pm/.

²⁶ Pedahzur, "Transformation of Israel's Extreme Right," 27-28.

²⁷ Ron Gerlitz, "Rabin's Legacy: A Government Inclusive of All Citizens — Not Only Jews," *+972 Magazine*, 31 Ekim 2015, <https://www.972mag.com/rabins-legacy-a-government-inclusive-of-all-citizens-not-only-jews/>.

²⁸ "Israel's 'Change' Government Brought Down by Palestinian Conflict," *AFP / Prothom Alo*, 21 Haziran 2022, <https://en.prothomalo.com/international/middle-east/israels-change-government-brought-down-by-palestinian-conflict>.

süreci nedeniyle Eylül 1993'te koalisyondan çekilmesinin ardından azınlıkta kalan Rabin hükûmetinin Hadaş ve Arap Demokratik Partisi'nin dışarıdan desteğiyle ayakta kalmasıdır; ancak bu partiler resmî olarak koalisyona alınmamıştır.²⁹ İkincisi, Ra'am'ın Haziran 2021'de Bennett-Lapid hükûmetine katılarak koalisyonda yer alan ilk bağımsız Arap partisi olmasıdır. Ancak bu deneyim de uzun sürmemiş; hükûmet bir yıl sonra, Batı Şeria'daki yerleşimcilerin İsrail hukukuna tabi olmasını sağlayan düzenlemenin yenilenememesi üzerine dağılmıştır.³⁰ Böylece Arap partilerinin koalisyona katılımı, radikal sağın ideolojisi ve söylemiyle çatıştığı noktada sona ermiştir. Bu deneyim, 2026 seçiminin ardından muhalefetin Arap partileriyle stratejik ya da taktik düzeyde bir koalisyon kurmasının önündeki en büyük engeli oluşturmakta ve Netanyahu'nun yeniden hükûmeti kurma ihtimalini artırmaktadır.

Nitekim Kach partisi bu ideolojik söylemi en açık biçimde kullanan parti olmuş ve hem seçmenleri hem de kendisinden sonraki partileri de ciddi şekilde etkilemiştir. Kahane, Arapları hem "seçilmiş halk olmadıkları" için aşağı, hem sayı ve nüfus artışı bakımından bir tehdit olarak görmüş ve Yahudi ulusunun "safliğini" bozduklarını ileri sürmüştür. Takipçileri Araplara yönelik saldırılara karışmış ve terör eylemleriyle ilişkilendirilmiş; parti 1988'de ırkçı ve antidemokratik partileri yasaklayan 7A maddesine dayanarak seçimlerden men edilmiştir. Pedahzur'a göre Kach'ın İsrail siyasetine soktuğu konular ve üslup partiyle birlikte yok olmamış, yeni radikal sağa sızmıştır: Şas eski Kach seçmenlerinin önemli bir kısmının desteğini almış ve 1996 kampanyasında Araplarla evli Yahudi kadınları "kurtarma" çabalarıyla övünmüştür.³¹

Bu aşırı radikal ve ırkçı politikalar maalesef 2018'de anayasal düzeye taşınmıştır. Knesset'te 55'e karşı 62 oyla kabul edilen "Temel Yasa: Yahudi Halkının Ulus-Devleti Olarak İsrail", ulusal kendi kaderini tayin hakkının yalnızca Yahudi halkına ait olduğunu belirtmiş, Arapçanın resmî dil statüsünü "özel statüye" indirmiş ve Yahudi yerleşiminin geliştirilmesini ulusal bir değer olarak tanımlamıştır.³² Böylece dış politikadaki toprak tanımı ile iç politikadaki etnik tanım aynı yasal metinde birleşmiştir. Seçim kampanyalarında Arap seçmenin bir tehdit olarak sunulması da bu tanımın parçasıdır: Netanyahu 2015'te Arap seçmenlerin "sürüler hâlinde" sandığa gittiği uyarısında bulunmuş,³³ 2026 seçim gününde de benzer bir uyarı yapmıştır.³⁴

İç politika tanımının üçüncü unsuru ise yargıya ve demokratik kurumlara yönelik meydan okumadır. Dinî partiler açısından belirleyici olan, devlet hukuku ile dinî hukuk çatıştığında dinî otoritenin referans alınmasıdır. Yukarıda belirttiğimiz gibi Kach lideri Haham Meir Kahane, partisinin 1988 seçimlerinden ırkçı olduğu ve demokratik kurumlara karşı çıktığı gerekçesiyle men edilmesine itiraz ederken "söylediğim her şey halaha ve Kitab-ı Mukaddes'e dayanır" demiştir.³⁵ Şas da eski lideri Aryeh Deri'nin mahkûmiyetinin ardından mahkeme kararını

²⁹ Pedahzur, "Transformation of Israel's Extreme Right," 29–30, 36.

³⁰ "Basic Law: Israel as the Nation-State of the Jewish People," *Wikipedia*, erişim 28 Ekim 2026, https://en.wikipedia.org/wiki/Basic_Law:_Israel_as_the_Nation-State_of_the_Jewish_People.

³¹ Jafari, "Constraints on Diplomacy," 2.

³² "October 27: Live Updates," *The Times of Israel*, 27 Ekim 2026, <https://www.timesofisrael.com/liveblog-october-27-2026/>.

³³ Pedahzur, "Transformation of Israel's Extreme Right," 31–34.

³⁴ Barak Ravid, "Israel Swears in Most Right-Wing Government in Its History," *Axios*, 29 Aralık 2022, <https://www.axios.com/2022/12/29/israel-netanyahu-far-right-government-ben-gvir-smotrich>; Alexis Boddy, "Israel Supreme Court Strikes Down Key Component of Proposed Judicial Reforms," *JURIST*, 1 Ocak 2024, <https://www.jurist.org/news/2024/01/israel-supreme-court-strikes-down-key-component-of-proposed-judicial-reforms/>.

³⁵ Ayhan, "Lübnan, Suriye ve İsrail İlişkilerini Belirleyen Dinamikler."

tanımamış; partinin hahamları Yahudi hukukuna göre Deri'nin suçsuz olduğunu ilan etmiştir. Parti tüzüğü de hahamlar kurulunu ve Ovadia Yosef'i İsrail'deki en üst siyasi, dinî ve ideolojik otorite olarak tanımlamaktadır. Deri hakkında soruşturma açılmasının ardından Şas'ın önde gelen siyasetçileri, hahamın hükümlerinin devletin yasalarından üstün olduğunu ilan etmiştir.³⁶ Dinî partilerin yargıya yönelik bu tutumu, Şas, Birleşik Tora Yahudiliği, Dini Siyonizm ve Otzma Yehudit'in yer aldığı 2022 koalisyonunun 2023'te başlattığı yargı reformu girişimiyle hükümet politikasına dönüşmüştü. Mahkemelerin hükümet kararlarını "makullük" gerekçesiyle denetleme yetkisini kaldıran düzenleme, Yüksek Mahkeme tarafından 1 Ocak 2024'te 8'e karşı 7 oyla iptal edilmiştir.³⁷

RADİKAL SAĞ SEÇMENİ VE SİYASAL KÜLTÜRÜ

İsrail'de aşırı sağ toplam seçmen arasında dönemsel olarak değişmekle birlikte yaklaşık %20 ile %40 arasında bir çekirdek seçmen grubu olarak tanımlanmaktadır. Bu çekirdek zaman içinde genişlemekte, güvenlikçi politikalar ve savaşlar çekirdeğin dışındaki seçmenleri de radikal sağ partilere yöneltmektedir.³⁸ Pedahzur da 1999 seçiminde Şas seçmeninin %82,2'sinin, Yisrael Beiteinu seçmeninin ise %94,4'ünün sağın adayı Netanyahu'yu desteklediğini belirtmiştir.³⁹ İsrail Demokrasi Enstitüsü'nün 2015 tarihli araştırmasına göre İsrailli Yahudilerin %22'si kendisini ulusal-dinî (dinî Siyonist) kampın parçası olarak görürken, resmî istatistiklerde Haredi olmayan dindar Yahudilerin oranı %9,9'dur.⁴⁰ Bu fark, dinî Siyonist milliyetçiliğin dindar kesimin ötesine geçerek siyasal bir kimliğe dönüştüğünü göstermektedir. Ettinger, bu kesimin kamu bürokrasisi, ordu ve yargıdaki varlığının da giderek arttığına dikkat çekmektedir.⁴¹ Moshe Yanovski de 2022 seçiminde askerî sandıklarda dinî Siyonist listelerin ortalamanın (%10,8) yaklaşık iki katı oy aldığını belirtmektedir.⁴²

Tablo 1, Knesset seçim sonuçlarını ideolojik bloklara göre yeniden sınıflandırmaktadır. Dinî Siyonist-milliyetçi partiler (Ulusal Dinî Parti, Tehiya, Moledet, Ulusal Birlik, Yahudi Evi, Dini Siyonizm, Otzma Yehudit) ile Haredi partiler (Agudat İsrail, Degel HaTora, Birleşik Tora Yahudiliği, Şas) ayrı sütunlarda gösterilmiş, son sütunda sağ ve dinî partilerin toplamı verilmiştir.

³⁶ Pedahzur, "Transformation of Israel's Extreme Right," 30.

³⁷ Tamar Hermann vd., *The National Religious Sector in Israel 2014* (Kudüs: Israel Democracy Institute, 2015), aktaran Ettinger, *Privatizing Religion*, 5.

³⁸ Ettinger, *Privatizing Religion*, 5.

³⁹ Moshe Yanovski, "The Right in Israel: From Eternal Opposition to Symbolically Ruling Party" (yayımlanmamış kitap bölümü), 1, 16–17.

⁴⁰ Gurbanov ve Bağçeci, "Rise of Rightist Ideologies in Israel," 417.

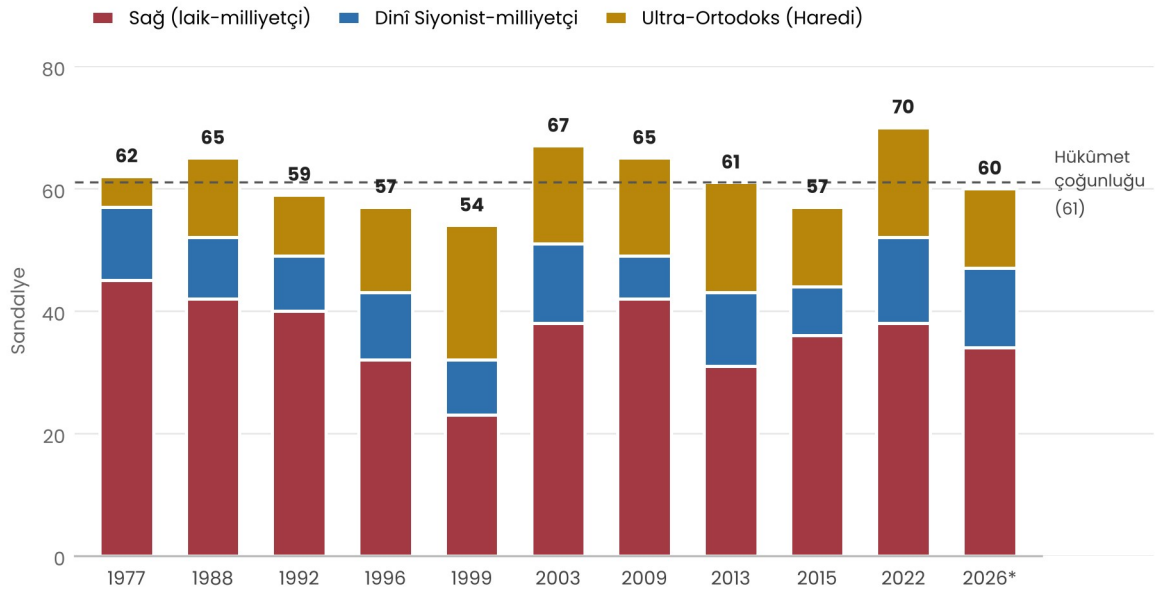
⁴¹ Ayrıntılı bilgi için bkz. Veyssel Ayhan ve Özlem Tür, *Lübnan: Savaş, Barış, Direniş ve Türkiye ile İlişkiler* (Bursa: Dora Yayınları, 2009).

⁴² Jafari, "Constraints on Diplomacy," 6, 40.

Tablo 1: Knesset Seçimlerinde İdeolojik Bloklara Göre Sandalye Dağılımı (1977–2026)

Seçim	Arap	Sol / Sosyal Demokrat	Merkez	Sağ (laik-milliyetçi)	Dinî Siyonist-milliyetçi	Ultra-Ortodoks (Haredi)	Sağ ve dinî toplam
1977	6	35	17	45	12	5	62
1988	6	47	2	42	10	13	65
1992	5	56	0	40	9	10	59
1996	9	43	11	32	11	14	57
1999	10	38	18	23	9	22	54
2003	8	28	17	38	13	16	67
2009	11	16	28	42	7	16	65
2013	11	21	27	31	12	18	61
2015	13	29	21	36	8	13	57
2022	10	4	36	38	14	18	70
2026*	19	8	33	34	13	13	60

Kaynak: Israel Democracy Institute; İsrail Merkez Seçim Kurulu.

Şekil 1: Sağ ve Dinî Partilerin Knesset'teki Sandalye Sayısı (1977–2026)

Kaynak: Tablo 1. *Geçici sonuçlar.

Tablo, sağ ve dinî partilerin incelenen on bir seçimin onunda 57 ile 70 arasında sandalye kazandığını, yani 1977'den bu yana Knesset'in yarısına yakın ya da üzerinde bir güce sahip olduğunu göstermektedir. Buna karşılık İşçi Partisi ve Meretz'in toplam sandalyesi 1992'deki 56'dan 2022'de 4'e gerilemiş, 2026'da ise iki partinin birleşik listesi Demokratlar 8 sandalye kazanmıştır. Dinî Siyonist ve Haredi partilerin toplamı 1996'dan itibaren 21 ile 32 sandalye arasında kalıcı bir ağırlık kazanmış, sağ hükûmetler bu partilere dayanır hâle gelmiştir. Gurbanov ve Bağçeci de bu kaymayı savaşların ve terör saldırılarının seçmen üzerindeki etkisi, solun gerilemesi ve Sovyet göçmenlerinin milliyetçi eğilimleriyle açıklamaktadır.⁴³

Bu tabanın siyasal taşıyıcıları, ideolojik liderler ve dinî milliyetçi radikal sağ partilerdir. Begin, 1981'de Yahudi seçmenden ikinci kez hükûmeti kurma onayı aldıktan sonra Golan Tepeleri'ni

⁴³ Ettinger, *Privatizing Religion*, 5–6, 10.

ilhak etmiş, ardından 1982'de Lübnan'a savaş açmıştır.⁴⁴ Netanyahu ise kamuoyunun tehdit algısını söyleminin temel dayanağı hâline getirmiş ve korkuyu "biz" ile "düşman" arasındaki sınır üzerinden kurmuştur.⁴⁵ Dinî Siyonist partiler de seçmen tabanlarını genişletmiştir. Naftali Bennett'in liderliğindeki Yahudi Evi, dinî Siyonist milliyetçiliği dindar olmayan milliyetçi seçmene de taşıyarak sandalye sayısını 2009'daki 3'ten 2013'te 12'ye çıkarmış, yerleşim meselesinde Netanyahu'yu milliyetçi sağa doğru zorlamıştı. Özellikle Doğu Kudüs'ün doğusundaki İsraili yerleşimcilerin bulunduğu Maale Adumim'in ilhakını savunmuştur.⁴⁶ Bu ilhak, Batı Şeria'yı kuzey ve güney olarak ikiye bölecek ve Doğu Kudüs'ü Batı Şeria'dan koparacak bir adım olarak bağımsız ve bütüncül Filistin devleti ihtimalini doğrudan hedef almaktaydı. Bu sürecin hükûmet düzeyindeki sonucu, 29 Aralık 2022'de kurulan ve İsrail tarihinin en sağcı hükûmeti olarak nitelendirilen Netanyahu koalisyonudur. Dini Siyonizm lideri Bezalel Smotriç Maliye Bakanı olmanın yanı sıra Batı Şeria'daki sivil işler üzerinde yetki kazanmış, Otzma Yehudit lideri İtamar Ben-Gvir ise içişleri üzerinde geniş yetkilere sahip Ulusal Güvenlik Bakanı olmuştur.⁴⁷ Radikal sağ partiler böylece Batı Şeria ve iç güvenlik politikasını doğrudan yöneten aktörler hâline gelmiştir.

2026 SEÇİMİ: RADİKAL SAĞIN SEÇMEN VE PARTİ GÜCÜ

İsrail seçimleri geçici sonuçları, radikal sağ seçmenin İsrail siyasetinin belirleyici gücü olmayı sürdürdüğünü göstermektedir. Kesin olmayan seçim sonuçlarına göre Likud 27, Yaşar 21, Birlikte 12, Birleşik Liste 11, Demokratlar 8, Ra'am 8, Yisrael Beiteinu 7, Birleşik Tora Yahudiliği 7, Şas 6, Otzma Yehudit 7 ve Dini Siyonizm-Zehut 6 sandalye kazanmıştır. Oyların %42,0'ını alan Netanyahu bloku 53, %37,7'sini alan muhalefet 48, %15,3'ünü alan Arap partileri 19 sandalyeye ulaşmıştır. Barajı aşamayan listeler ise oyların %5,1'ini almıştır.⁴⁸ Tablo 1'deki sınıflandırmaya göre seküler milliyetçi sağ partiler 34, dinî Siyonist-milliyetçi partiler 13, Haredi partiler 13 sandalye kazanmış; sağ ve dinî partilerin toplamı 60 sandalyeyle Knesset'in yarısına ulaşmıştır. Dinî Siyonist kökenli Bennett'in liderliğindeki Birlikte listesi de hesaba katıldığında, sağdan gelen liderlerin listeleri 72 sandalyeye çıkmaktadır. Buna karşılık İşçi Partisi ile Meretz'in birleşik listesi Demokratlar 8 sandalyede kalmıştır.⁴⁹

Netanyahu blokunun 53 sandalyesinin yaklaşık yarısı, Pedahzur'un radikal sağ alanına dahil ettiği partilere aittir: Otzma Yehudit ile Dini Siyonizm 13, Şas ile Birleşik Tora Yahudiliği 13 sandalye kazanmıştır. Otzma Yehudit lideri Ben-Gvir, gençliğinde Kahane'nin Kach partisinde gençlik koordinatörü olarak görev yapmış, ırkçılığa tahrik ve terör örgütüne destek suçlarından mahkûm olmuştur.⁵⁰ 1988'de ırkçı olduğu gerekçesiyle seçimlerden men edilen Kach çizgisinin bugün yedi sandalyeli bir koalisyon partisile temsil edilmesi, radikal sağın

⁴⁴ Ravid, "Israel Swears in Most Right-Wing Government."

⁴⁵ Neev, "Israel Election Results"; "Israel Election Results 2026 Live," *Poliwave*.

⁴⁶ Hesaplama, Tablo 1'deki sınıflandırmaya dayanmaktadır. Demokratlar için bkz. "The Democrats (Israel)," *Wikipedia*, erişim 29 Ekim 2026, [https://en.wikipedia.org/wiki/The_Democrats_\(Israel\)](https://en.wikipedia.org/wiki/The_Democrats_(Israel)).

⁴⁷ "Itamar Ben-Gvir," *Encyclopaedia Britannica*, erişim 29 Ekim 2026, <https://www.britannica.com/biography/Itamar-Ben-Gvir>.

⁴⁸ "Israeli Hardline Minister Ben-Gvir Quits Government over Gaza Deal," *Arab News*, 19 Ocak 2025, <https://www.arabnews.pk/node/2586991/middle-east>; "Otzma Yehudit Rejoins Government," *Globes*, 18 Mart 2025, <https://en.globes.co.il/en/article-1001505143>.

⁴⁹ Alexander Cornwell ve Maayan Lubell, "Eisenkot Offers Hawkish Alternative to Netanyahu for Israeli PM," *Reuters / Al-Monitor*, 23 Ekim 2026, <https://al-monitor.com/originals/2026/10/eisenkot-offers-hawkish-alternative-netanyahu-israeli-pm>; Neev, "Israel Election Results."

⁵⁰ "Timeline: How US-Israel War on Iran Unfolded," *Geo News*, 18 Haziran 2026, <https://www.geo.tv/latest/669239-timeline-how-us-israel-war-on-iran-unfolded>; Berman, "Netanyahu Says Right-Wing Bloc Won 'Decisive Majority.'"

İsrail siyasetinin kenarından merkezine taşındığını göstermektedir. Gazze Savaşı bu partilerin hükûmet üzerindeki ağırlığını artırmıştır. Oztma Yehudit, Ocak 2025'teki ateşkes anlaşmasını " Hamas'a teslimiyet" olarak nitelendirerek hükûmetten çekilmiş, Mart 2025'te İsrail'in Gazze'de askerî harekâtı yeniden başlatmasının ardından hükûmete geri dönmüştür.⁵¹ Netanyahu'nun iktidarı, savaşın sürdürülmesi ya da durdurulması kararında belirleyici olabilen bu partilerin desteğine bağlanmıştır.

Likud'un 27 sandalyeyle birinci parti olması da seçmenin Revizyonist mirasın taşıyıcısı olan partiden uzaklaşmadığını göstermektedir. Seçim öncesi anketlerde Yaşar listesi Likud'un önünde görünürken sandıkta Likud birinci olmuştur.⁵² Netanyahu, ABD ile birlikte yürütülen ve 28 Şubat-14 Haziran 2026 arasında süren İran savaşını seçim meşruiyetinin dayanağı yapmıştı. Öte yandan kısmi seçim sonuçlarının alınmasından sonra yaptığı açıklamada İran'ın hiç olmadığı kadar zayıf, İsrail'in ise hiç olmadığı kadar güçlü olduğunu ileri sürmüştür.⁵³ Mart 2026'daki yoklamalar, savaşın hedeflerine geniş destek verildiğini, ancak bu desteğin doğrudan Netanyahu koalisyonuna yansımadığını göstermiştir.⁵⁴ İran'a karşı savaşa destek, tek bir partiye değil, radikal sağ ağırlıklı seçmenin geneline yayılmıştır. Rosenau'nun kavramsallaştırmasıyla bir çevresel çıktı olan ABD desteği ise bu kez doğrudan seçmene yönelmiştir. Trump, 18 Ekim 2026'da Netanyahu'yu "büyük bir savaşçı başbakan" olarak nitelendirmiş, İsrail başka bir lider seçerse İran'a karşı "iş Amerika'nın kendisinin bitirmesi gerekeceğini" yazmış,⁵⁵ seçimin ertesi sabahı da desteğinin "bütün dengeleri değiştirdiğini" ileri sürmüştür.⁵⁶ Bu desteğin oy davranışına etkisini ölçmek seçim sonrası araştırmaları gerektirse de Trump'ın açıklamaları, İran'a karşı sertlik yanlısı politika ile Likud'a verilecek oy arasında doğrudan bir bağ kurmuştur.

Bu bağlamda Netanyahu blokunun 61 sandalyeye ulaşamamasının nedeni, seçmenin sağdan uzaklaşması olarak okunmamalıdır. Burada birincisi radikal sağ seçmenin oylarının sağın farklı listeleri arasında dağılması ve Arap seçmenin seçimlere daha yoğun düzeyde katılımları etkili olmuştur. Pedahzur'un radikal sağ alanına dahil ettiği Yisrael Beiteinu 7 sandalyeyle muhalefet blokunda yer almıştır. Bu sandalyeler de Netanyahu blokuna eklendiğinde toplam 60'a ulaşmaktadır. Barajı aşamayan listeler arasında Netanyahu blokunda yer alan Noam'ın bulunması da sağ oylarının bir bölümünün baraj altı partilere yöneldiğini göstermektedir.⁵⁷

⁵¹"Netanyahu Seeks to Avoid Snap Vote as Iran War Gives No Boost in Polls," *Reuters / Arab News*, 25 Mart 2026, <https://www.arabnews.pk/node/2637664/middle-east>.

⁵²Edna Mohamed, "Trump Backs Netanyahu: Is the US Planning a New Iran Attack with Israel?," *Al Jazeera*, 19 Ekim 2026, <https://www.aljazeera.com/news/2026/10/19/trump-backs-netanyahu-is-the-us-planning-a-new-iran-attack-with-israel>.

⁵³"Trump: Netanyahu'ya Verdiğim Destek Seçimde Dengeleri Değiştirdi," *Rûdaw*, 28 Ekim 2026, <https://www.rudaw.net/turkish/categories/world/1286455>; "Donald Trump Credits Endorsement for Boosting Benjamin Netanyahu in Israeli Election," *The Jerusalem Post*, 28 Ekim 2026, <https://www.jpost.com/israel-election-2026/article-913080>.

⁵⁴"Israel Election Results 2026 Live," *Poliwave*.

⁵⁵Yoav Limor, "Gadi Eisenkot: Netanyahu Is Betraying Israel's Trust and Endangering Its Future," *Israel Hayom*, 23 Eylül 2025, <https://www.israelhayom.com/2025/09/23/gadi-eisenkot-netanyahu-is-betraying-israels-trust-and-endangering-its-future>; Stav Levaton, "Lieberman Rejects Unity Government with Netanyahu, Vows Coalition of Zionist Parties Only," *The Times of Israel*, 15 Ekim 2026, https://www.timesofisrael.com/liveblog_entry/liberman-rejects-unity-government-with-netanyahu-vows-coalition-of-zionist-parties-only/; Sarah Ben-Nun, "Benjamin Netanyahu Trial Resumes Next Week: What to Watch as Cross-Examination Returns," *The Jerusalem Post*, 12 Nisan 2026, <https://www.jpost.com/israel-news/politics-and-diplomacy/article-892711>.

⁵⁶Suzie Navot, "A Sharp, Unequivocal, and Unanimous Supreme Court Decision to Draft Haredim," *Israel Democracy Institute*, 26 Haziran 2024, <https://en.idi.org.il/articles/54731>; "Israeli Ultra-Orthodox Party Leaves Government over Conscription Bill," *Arab News*, 14 Temmuz 2025, <https://www.arabnews.pk/node/2608105>.

⁵⁷Stav Levaton vd., "Eisenkot and Netanyahu Each Vow to Form Next Coalition, Even as Exit Polls Predict Stalemate," *The Times of Israel*, 28 Ekim 2026, <https://www.timesofisrael.com/eisenkot-and-netanyahu-each-vow-to-form-next-coalition-even-as-exit-polls-predict-stalemate/>.

Sağ seçmen içindeki ayrışmanın başlıca nedenleri arasında ise Haredi gençlerin askerlik muafiyeti, 7 Ekim'in sorumluluğu, Gazze Savaşı, Hamas'ın varlığını sürdürmesi ve rehine meselesinin yönetimi, ayrıca Netanyahu'nun kişisel liderliği ve 2020'den bu yana rüşvet, dolandırıcılık ve güveni kötüye kullanma suçlamalarıyla yargılandığı yolsuzluk davalarıdır.⁵⁸ Yüksek Mahkeme'nin Haziran 2024'te yeşiva öğrencilerine yönelik genel muafiyetin hukuki dayanağı bulunmadığına hükmetmesi ve Birleşik Tora Yahudiliği'nin Temmuz 2025'te hükûmetten çekilmesi bu tartışmayı koalisyonun merkezine taşımıştı.⁵⁹ Bennett'in seçim gecesi söylediği "7 Ekim hükûmeti evine gidiyor" sözleri de Netanyahu'ya yöneltilen eleştirinin sağın içinden geldiğini göstermektedir.⁶⁰

Muhalefetin en büyük listesi Yaşar da radikal sağın belirlediği zeminin dışına çıkmamıştır. Eisenkot 2015–2019 arasında Genelkurmay Başkanlığı yapmış, 2006 Lübnan Savaşı'nda Beyrut'un Dahiye mahallesinin yerle bir edilmesinden doğan ve saldırılara orantısız güç ve geniş çaplı yıkımla karşılık vermeyi caydırıcılığın temeli sayan "Dahiye doktrini" ile özdeşleşmiştir.⁶¹ "İki halk için iki devlet" formülünü hata olarak nitelendirmekte ve Batı Şeria'da yerleşimi yönetsel farklılıklar önermekle birlikte desteklemektedir.⁶² Gazze konusunda da yukarıda belirtildiği gibi Netanyahu'yu savaşın hedefi nedeniyle değil, hedefe ulaşamaması nedeniyle eleştirmiştir. Pedahzur'un tanımı esas alındığında Eisenkot radikal sağ değil, sertlik yanlısı bir liderdir; ancak 1990'larda Netanyahu'nun karşısında Oslo sürecini savunan liderler bulunurken 2026'da böyle bir liderin bulunması, radikal sağ ağırlıklı seçmenin muhalefetin liderlik tercihini de belirlediğini göstermektedir. Muhalefet iç politikada da aynı sınırı korumuştur: Eisenkot Arap partileriyle ortaklığı dışlamış, Lieberman "yalnızca Siyonist partilerden oluşan" bir koalisyon kuracaklarını, Bennett de Ra'am dahil hiçbir Arap partisiyle hükûmet kurmayacağını açıklamıştır.⁶³ Arap partilerinin oyların %15,3'ünü alarak 19 sandalyeye ulaşması, bu nedenle mevcut tartışmalar çerçevesinde siyasal etkiye dönüşmekte güçlük çekmektedir. Muhalefetin 48 sandalyesi Arap partilerinin 19 sandalyesiyle birlikte 61 sandalyelik çoğunluğu teoride aşsa da sağ seçmen kütlesinin büyüklüğü böyle bir işbirliği önünde en önemli engeli oluşturmaktadır. Dolayısıyla 2026 seçiminde radikal sağın başarısı, kendi partilerinin sandalyeleri kadar rakiplerinin de onun çizdiği sınırlar içinde yarışmasında ortaya çıkmıştır.

SONUÇ

Bu rapor, 2026 Knesset seçimini radikal sağ seçmenin iç ve dış politika tanımları üzerinden incelemiştir. Pedahzur'un tanımı esas alındığında radikal sağ, İsrail siyasetinde marjinal bir akımın ötesinde tam da merkezine oturduğu değerlendirilmektedir. Radikal sağ seçmenin dış politika tanımı, Tanrı tarafından vaat edildiğine inanılan topraklar üzerinde hâkimiyet, Filistin devletinin reddi ve askerî gücün belirleyiciliği üzerine kuruludur. İç politika tanımı ise etnik demokrasiye, Arap vatandaşların siyasal süreçten dışlanmasına ve kabul edilen yasalarla

⁵⁸"Gadi Eisenkot," *Wikipedia*, erişim 28 Ekim 2026, https://en.wikipedia.org/wiki/Gadi_Eisenkot; "Dahiya Doctrine," *Wikipedia*, erişim 28 Ekim 2026, https://en.wikipedia.org/wiki/Dahiya_doctrine.

⁵⁹Cornwell ve Lubell, "Eisenkot Offers Hawkish Alternative."

⁶⁰Cornwell ve Lubell, "Eisenkot Offers Hawkish Alternative"; Levaton, "Lieberman Rejects Unity Government"; Levaton vd., "Eisenkot and Netanyahu Each Vow to Form Next Coalition."

⁶¹Ayhan, "Lübnan, Suriye ve İsrail İlişkilerini Belirleyen Dinamikler."

⁶²"Kahane Appeals Party Ban."

⁶³Rami Ayyub, "In a First for Israeli Politics, Arab Party to Join Government," *Reuters / The Christian Science Monitor*, 3 Haziran 2021, <https://csmonitor.com/World/Middle-East/2021/0603/In-a-first-for-Israeli-politics-Arab-party-to-join-government>.

çatıştığında dinî hukukun referans alınmasına dayanmaktadır. İdeolojik liderler ve dinî milliyetçi radikal sağ partiler, söylemleriyle ve iç ve dış politikada yaşanan savaş ve krizlerle seçmeni daha da sağa dönüştürmüş, dönüşen seçmen de onları yeniden iktidara taşımıştır.

2026 seçim sonuçları bu tablonun sürdüğünü göstermektedir. Sağ ve radikal sağ partiler 72 sandalye kazanmıştır. Öte yandan Kach çizgisinden gelen Otzma Yehudit dahil radikal sağ partiler Netanyahu blokunun yaklaşık yarısını oluşturmaktadır. Gazze Savaşı iktidarın bu partilere bağımlılığını artırmış; İran savaşı ve Trump'ın açık desteği ise sertlik yanlısı dış politikayı seçimdeki rekabetin zemini hâline getirmiştir. Tüm bunların ötesinde Netanyahu'nun karşısına barış yanlısı bir lider değil, Filistin devletine karşı çıkan ve Dahiye doktriniyle özdeşleşmiş bir eski Genelkurmay Başkanı çıkmıştı. Ayrıca muhalefet partileri içerisinde özellikle Arap partileriyle bir koalisyonla karşı çıkan radikal sağın varlığı Netanyahu'yu birkez daha başbakanlık koltuğuna yakınlaştırmıştır.

Kesin sonuçlar henüz açıklanmadığından sandalye dağılımı geçici veriler üzerinden değerlendirilmiştir. Bununla birlikte yeni hükûmet hangi liderin başkanlığında kurulursa kurulsun, radikal sağ seçmenin iç ve dış politika tanımları ve partilerin bu seçmene yönelik politikaları dikkate alındığında, İsrail'in Filistin politikasında, ilhak, çatışma ve yerleşim meselesinde belirgin bir değişim beklemek için güçlü bir gerekçe görünmemektedir. Kapsamlı bir Orta Doğu barışı için koşulların henüz olgunlaşmadığı yönünde tarafımızca 2002'de yapılan değerlendirme, 2026 itibarıyla da geçerliliğini korumaktadır.⁶⁴

⁶⁴ Pedahzur, militarizm ve güçlü ordu talebinin İsrail'de sağdan sola bütün Siyonist partilerce paylaşıldığı gerekçesiyle "güçlü devlet" ölçütünü İsrail analizinin dışında tutmaktadır. Bu durum, söz konusu ölçütün radikal sağa özgü olmaktan çok İsrail siyasetinin genel bir özelliği olduğunu göstermektedir. Bkz. Pedahzur, "Transformation of Israel's Extreme Right," 26-27.

KAYNAKÇA

Kitap, Makale ve Tezler

- Ayhan, Veysel. "Eksen Kayması Tartışması ve Türkiye-Ortadoğu İlişkileri." *ORSAM*, 15 Haziran 2010. <https://orsam.org.tr/yayinlar/eksen-kaymasi-tartismasi-ve-turkiye-ortadogu-iliskileri/>.
- Ayhan, Veysel. "Lübnan, Suriye ve İsrail İlişkilerini Belirleyen Dinamikler: Bir İç-Dış Politika Bağlantısı Analizi." Yüksek lisans tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2002. <http://hdl.handle.net/11452/5797>.
- Ayhan, Veysel ve Özlem Tür. *Lübnan: Savaş, Barış, Direniş ve Türkiye ile İlişkiler*. Bursa: Dora Yayınları, 2009.
- Ettinger, Yair. *Privatizing Religion: The Transformation of Israel's Religious-Zionist Community*. Washington, DC: Brookings Institution, 2017. https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2017/03/cmep_20170331_privatizing-religion.pdf.
- Gurbanov, Elshan ve Yahya Bağçeci. "Rise of Rightist Ideologies in Israel and Shift of Power from Left to Right (The 2nd Half of the 20th Century)." *Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, sy. 35 (2025): 411-432. <https://doi.org/10.56597/kausbed.1608646>.
- Hermann, Tamar vd. *The National Religious Sector in Israel 2014*. Kudüs: Israel Democracy Institute, 2015.
- Jafari, Shadi. "Constraints on Diplomacy: The Rise of Right-Wing Political Cultures in Israel." Yüksek lisans tezi, University of California, Santa Barbara, 2016. https://escholarship.org/content/qt71b4t6gr/qt71b4t6gr_noSplash_f8adbfffc592e8bb9da9ddb35b1a4573.pdf.
- Kissinger, Henry A. "Domestic Structure and Foreign Policy." *Daedalus* 95, sy. 2 (1966): 503-529.
- Kissinger, Henry A. "Domestic Structure and Foreign Policy." *International Politics and Foreign Policy* içinde, ed. James N. Rosenau, 261-275. New York: Free Press, 1969.
- Pedahzur, Ami. "The Transformation of Israel's Extreme Right." *Studies in Conflict & Terrorism* 24 (2001): 25-42.
- Pedahzur, Ami. *The Triumph of Israel's Radical Right*. New York: Oxford University Press, 2012.
- Rosenau, James N., ed. *Linkage Politics: Essays on the Convergence of National and International Systems*. New York: Free Press, 1969.
- Yanovski, Moshe. "The Right in Israel: From Eternal Opposition to Symbolically Ruling Party." Yayınlanmamış kitap bölümü.

Belgeler, Haberler ve Çevrimiçi Kaynaklar

- Ayyub, Rami. "In a First for Israeli Politics, Arab Party to Join Government." *Reuters / The Christian Science Monitor*, 3 Haziran 2021. <https://csmonitor.com/World/Middle-East/2021/0603/In-a-first-for-Israeli-politics-Arab-party-to-join-government>.
- "Basic Law: Israel as the Nation-State of the Jewish People." *Wikipedia*. Erişim 28 Ekim 2026. https://en.wikipedia.org/wiki/Basic_Law:_Israel_as_the_Nation-State_of_the_Jewish_People.

- Ben-Nun, Sarah. "Benjamin Netanyahu Trial Resumes Next Week: What to Watch as Cross-Examination Returns." *The Jerusalem Post*, 12 Nisan 2026. <https://www.jpost.com/israel-news/politics-and-diplomacy/article-892711>.
- Berman, Lazar. "Netanyahu Says Right-Wing Bloc Won 'Decisive Majority' among the Zionist Public." *The Times of Israel*, 28 Ekim 2026. https://www.timesofisrael.com/liveblog_entry/netanyahu-right-wing-bloc-won-decisive-majority-claims-iran-weaker-than-ever-israel-stronger-than-ever/.
- Boddy, Alexis. "Israel Supreme Court Strikes Down Key Component of Proposed Judicial Reforms." *JURIST*, 1 Ocak 2024. <https://www.jurist.org/news/2024/01/israel-supreme-court-strikes-down-key-component-of-proposed-judicial-reforms/>.
- B'Tselem. *Land Grab: Israel's Settlement Policy in the West Bank* (özet). Kudüs: B'Tselem, Mayıs 2002. <https://www.btselem.org/node/209012>.
- Cornwell, Alexander ve Maayan Lubell. "Eisenkot Offers Hawkish Alternative to Netanyahu for Israeli PM." *Reuters / Al-Monitor*, 23 Ekim 2026. <https://al-monitor.com/originals/2026/10/eisenkot-offers-hawkish-alternative-netanyahu-israeli-pm>.
- "Dahiya Doctrine." *Wikipedia*. Erişim 28 Ekim 2026. https://en.wikipedia.org/wiki/Dahiya_doctrine.
- "The Democrats (Israel)." *Wikipedia*. Erişim 29 Ekim 2026. [https://en.wikipedia.org/wiki/The_Democrats_\(Israel\)](https://en.wikipedia.org/wiki/The_Democrats_(Israel)).
- "Donald Trump Credits Endorsement for Boosting Benjamin Netanyahu in Israeli Election." *The Jerusalem Post*, 28 Ekim 2026. <https://www.jpost.com/israel-election-2026/article-913080>.
- "Final Results: 53 Seats for Netanyahu Bloc, 48 Seats for Opposition." *Israel National News*, 29 Ekim 2026. <https://www.israelnationalnews.com/news/435272>.
- "Gadi Eisenkot." *Wikipedia*. Erişim 28 Ekim 2026. https://en.wikipedia.org/wiki/Gadi_Eisenkot.
- Gerlitz, Ron. "Rabin's Legacy: A Government Inclusive of All Citizens — Not Only Jews." *+972 Magazine*, 31 Ekim 2015. <https://www.972mag.com/rabins-legacy-a-government-inclusive-of-all-citizens-not-only-jews/>.
- Israel Democracy Institute. *Israeli Elections and Parties*. Erişim 28 Ekim 2026. <https://en.idi.org.il/israeli-elections-and-parties/>.
- "Israel Election Results 2026 Live: Knesset Seats & Map." *Poliwave*. Erişim 29 Ekim 2026. <https://www.poliwave.com/il/live/knesset-2026>.
- "Israel's 'Change' Government Brought Down by Palestinian Conflict." *AFP / Prothom Alo*, 21 Haziran 2022. <https://en.prothomalo.com/international/middle-east/israels-change-government-brought-down-by-palestinian-conflict>.
- "Israeli Hardline Minister Ben-Gvir Quits Government over Gaza Deal." *Arab News*, 19 Ocak 2025. <https://www.arabnews.pk/node/2586991/middle-east>.
- "Israeli Ultra-Orthodox Party Leaves Government over Conscription Bill." *Arab News*, 14 Temmuz 2025. <https://www.arabnews.pk/node/2608105>.
- "Itamar Ben-Gvir." *Encyclopaedia Britannica*. Erişim 29 Ekim 2026. <https://www.britannica.com/biography/Itamar-Ben-Gvir>.
- "Kahane Appeals Party Ban; 'I Am Not a Nazi,' He States." *Jewish Telegraphic Agency*, 14 Ekim 1988. <https://www.jta.org/archive/kahane-appeals-party-ban-i-am-not-a-nazi-he-states>.

- Karmel, Ariela. "Eisenkot Vows to End Hamas Rule in Gaza within 18 Months of Becoming PM." *The Times of Israel*, 15 Ekim 2026. https://www.timesofisrael.com/liveblog_entry/eisenkot-vows-to-end-hamas-rule-in-gaza-within-18-months-of-becoming-pm/.
- Levaton, Stav. "Liberman Rejects Unity Government with Netanyahu, Vows Coalition of Zionist Parties Only." *The Times of Israel*, 15 Ekim 2026. https://www.timesofisrael.com/liveblog_entry/liberman-rejects-unity-government-with-netanyahu-vows-coalition-of-zionist-parties-only/.
- Levaton, Stav, Ariela Karmel, Lazar Berman, Noam Lehmann ve Leon Kraiem. "Eisenkot and Netanyahu Each Vow to Form Next Coalition, Even as Exit Polls Predict Stalemate." *The Times of Israel*, 28 Ekim 2026. <https://www.timesofisrael.com/eisenkot-and-netanyahu-each-vow-to-form-next-coalition-even-as-exit-polls-predict-stalemate/>.
- Limor, Yoav. "Gadi Eisenkot: Netanyahu Is Betraying Israel's Trust and Endangering Its Future." *Israel Hayom*, 23 Eylül 2025. <https://www.israelhayom.com/2025/09/23/gadi-eisenkot-netanyahu-is-betraying-israels-trust-and-endangering-its-future>.
- Mohamed, Edna. "Trump Backs Netanyahu: Is the US Planning a New Iran Attack with Israel?" *Al Jazeera*, 19 Ekim 2026. <https://www.aljazeera.com/news/2026/10/19/trump-backs-netanyahu-is-the-us-planning-a-new-iran-attack-with-israel>.
- Navot, Suzie. "A Sharp, Unequivocal, and Unanimous Supreme Court Decision to Draft Haredim." *Israel Democracy Institute*, 26 Haziran 2024. <https://en.idi.org.il/articles/54731>.
- Neev, Keshet. "Israel Election Results: Netanyahu Bloc Wins 53 Seats, Opposition Holds 48, Arab Parties Skyrocket." *The Jerusalem Post*, 28 Ekim 2026. <https://www.jpost.com/israel-election-2026/article-913122>.
- "Netanyahu Claims 'Decisive Majority,' Calls for National Right-Wing Government, Warns against Arab Coalition." *i24NEWS*, 28 Ekim 2026. <https://www.i24news.tv/en/news/israel-election-s-2026/artc-netanyahu-claims-decisive-majority-calls-for-national-right-wing-government-warns-against-arab-coalition>.
- "Netanyahu Seeks to Avoid Snap Vote as Iran War Gives No Boost in Polls." *Reuters / Arab News*, 25 Mart 2026. <https://www.arabnews.pk/node/2637664/middle-east>.
- "October 27: Live Updates." *The Times of Israel*, 27 Ekim 2026. <https://www.timesofisrael.com/liveblog-october-27-2026/>.
- "Otzma Yehudit Rejoins Government." *Globes*, 18 Mart 2025. <https://en.globes.co.il/en/article-1001505143>.
- Ravid, Barak. "Israel Swears in Most Right-Wing Government in Its History." *Axios*, 29 Aralık 2022. <https://www.axios.com/2022/12/29/israel-netanyahu-far-right-government-ben-gvir-smotrich>.
- Shindler, Colin. "Israel's Rightward Shift: A History of the Present." *openDemocracy*, 23 Şubat 2009. <https://www.opendemocracy.net/en/israel-s-rightward-shift-a-history-of-the-present/>.
- "Timeline: How US-Israel War on Iran Unfolded." *Geo News*, 18 Haziran 2026. <https://www.geo.tv/latest/669239-timeline-how-us-israel-war-on-iran-unfolded>.
- "Trump: Netanyahu'ya Verdiğim Destek Seçimde Dengeleri Değiştirdi." *Rûdaw*, 28 Ekim 2026. <https://www.rudaw.net/turkish/categories/world/1286455>.

Sosyal Ekonomik ve Siyasal Arařtırmalar Enstitüsü
Institute of Social Economic and Political Research

sesa.org.tr

[@sesaenstitüsü](https://twitter.com/sesaenstitüsü)

info@sesa.org.tr

Bademlidere Mah. 262. Sok. No:6
Çankaya/ANKARA